

Handreiking Aanpassing PTA en examenreglement voor leerlingen in de voorexamenjaren i.v.m. sluiting scholen

Aanleiding

Op 31 maart 2020 heeft de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media aangekondigd dat alle scholen in Nederland ten minste tot na de, door de school aangehouden, meivakantie 2020 dicht gaan. Voor de eindexamenleerlingen komt het centraal examen dit schooljaar te vervallen en wordt het diploma gebaseerd op de resultaten van de schoolexamens. Het advies is om de schoolexamentoetsen zoveel mogelijk op afstand af te nemen; mocht dit niet mogelijk zijn, dan kan de school bepalen om schoolexamentoetsen van eindexamenleerlingen op school af te nemen. Zie hier de [handreiking aanpassing PTA afronden schoolexamen](#).

Op veel scholen staan er echter ook voor leerlingen in de voorexamenjaren gedurende de sluitingsperiode schoolexamentoetsen gepland. De afname van schoolexamentoetsen heeft in deze periode een ander karakter dan in voorgaande jaren. Immers, de scholen zijn voorlopig gesloten voor alle leerlingen buiten de eindexamenklassen om. Dat betekent dat scholen genoodzaakt zijn om kritisch naar de vastgestelde programma's van toetsing en afsluiting (PTA's) van de voorexamenjaren te kijken. Zo nodig moeten schoolexamentoetsen worden verplaatst, geschrapt of aangepast worden op vorm en/of inhoud.

Volgens artikel 31.2 van het Eindexamenbesluit vo stelt het bevoegd gezag van een school voor voortgezet onderwijs, respectievelijk de examencommissie vavo, jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast, dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. Scholen hebben de mogelijkheid een PTA tussentijds aan te passen in bijzondere situaties. Het PTA van voorexamenjaren kan zo nodig tussentijds aangepast worden voor de schoolexamentoetsen die gepland stonden in de periode van de schoolsluiting tot aan het einde van het schooljaar.

Deze handreiking beschrijft de werkwijze voor een school om het PTA van de huidige leerlingen in de voorexamenjaren aan te passen. Dit betreft aanpassingen in hun PTA 2019 – 2020, maar betreft ook de (her)inrichting van de PTA's 2020 – 2021 en eventueel 2021-2022 van deze leerlingen (vwo). De samenhang tussen deze PTA's is immers van groot belang.

1. Aard van de aanpassingen

Scholen kunnen vanaf woensdag 18 maart 2020 de schoolexamentoetsen en de eventuele herkansingen afnemen volgens de geplande data, maar dat kan gedurende de sluitingsperiode voor leerlingen in de voorexamenjaren niet op de school zelf. Het kan zijn dat een school zich genoodzaakt ziet aanpassingen te doen in het PTA van de voorexamenjaren.

Aanpassingen kunnen gaan over:

- Het verplaatsen van de schoolexamentoets in de tijd:
 - o Verplaatsen van de schoolexamentoets naar een latere datum dit schooljaar;
 - o Verplaatsen van de schoolexamentoets van dit schooljaar naar volgend schooljaar;
- Schoolexamentoetsen laten vervallen of samenvoegen wanneer dezelfde eindtermen in meerdere schoolexamentoetsen afsluitend worden beoordeeld;

- De schoolexametoets op een andere manier (op afstand) afnemen (met/zonder inhoudelijke of vormaanpassing) (zie ook punt 4 van deze handreiking);

2. Uitgangspunten

Als een school het PTA voor een of meer vakken wil aanpassen, neemt de school de volgende uitgangspunten in acht:

- Bij het aanpassen van het PTA is het van belang rekening te houden met de samenhang tussen het PTA van de voorexamenjaren en het PTA van het eindexamenjaar: tezamen zullen in deze jaren ten minste de eindtermen gedekt moeten zijn die in de examenprogramma's zijn toegewezen aan het schoolexamen;
- Aanpassingen gaan niet over schoolexametoetsen die voor de sluitingsperiode zijn afgenomen;
- Aanpassingen kunnen consequenties hebben voor de wegingspercentages in het PTA. Het is van belang dat scholen zich hier bewust van zijn en ernaar streven om de effecten op de weging van de behaalde resultaten beperkt te houden;
- De gelijkwaardigheid aangaande de afnamecondities voor leerlingen en de betrouwbaarheid en validiteit van de aangepaste schoolexametoetsen is zo goed mogelijk gewaarborgd;
- Iedere aanpassing is onderbouwd.

3. Procedure (Zie ook [de checklist PTA](#))

Bij aanpassing van het PTA doorloopt de school de volgende stappen:

- Examinator en examensecretaris inventariseren de stand van zaken rondom de afname van schoolexametoetsen in de voorexamenjaren;
- Examinator en examensecretaris bekijken het PTA 2019 – 2020, 2020 – 2021 en eventueel 2021 - 2022 (vwo) en dragen ervoor zorg dat over het gehele traject in ieder geval de eindtermen afsluitend getoetst worden die in de examenprogramma's zijn toegewezen aan het schoolexamen;
- Examinator en examensecretaris doen een voorstel betreffende het aanpassen van de schoolexametoetsen en zorgen voor een onderbouwing bij dit voorstel;
- Bestuur spreekt met de (g)mr af op welke wijze invulling wordt gegeven aan het instemmingsrecht van de (g)mr;
- Bestuur stelt het aangepaste PTA vast en meldt (onderbouwd) zo spoedig mogelijk de aanpassingen in het PTA in dat vak aan de inspectie en plaatst het aangepaste PTA in het internetschooldossier (ISD). De melding aan de inspectie kan gedaan worden door een mail te sturen naar examenloket@duo.nl;
- Examinator en examensecretaris stellen in een format van de school een kort (onderbouwd) bericht op voor leerlingen en ouders welke aanpassing voor een schoolexametoets wordt doorgevoerd;
- Directeur en examensecretaris zorgen ervoor dat leerlingen en ouders worden geïnformeerd.

4. Aandachtspunten

- Als de afname van een schoolexametoets wordt aangepast naar een toets op afstand is het van belang na te denken over de betrouwbaarheid en validiteit van de toets, over gelijkwaardige condities voor toetsafname en de manier waarop deze aspecten worden gerealiseerd in de vorm en inrichting van de toets. Hiermee rekening houdend kan het de voorkeur hebben de schoolexametoets te verplaatsen naar een moment dat de toets op school kan worden afgenomen;
- Het is aan de school om de consequenties van het door laten gaan van een schoolexametoets tijdens de sluitingsperiode goed te overwegen, rekening houdend met de verschillende omstandigheden waarin de leerlingen zich kunnen voorbereiden en de thuissituatie waarin de schoolexametoets wordt afgenomen. Hiermee rekening houdend kan het de voorkeur hebben om de schoolexametoets te verplaatsen naar een moment dat de toets op school kan worden afgenomen;
- Het schoolexamen sluit aan bij de visie van de school op onderwijs en toetsing. In het schoolexamen wordt invulling gegeven aan eindtermen die vanuit de examenprogramma's verplicht zijn voor het schoolexamen en aan schooleigen programma en keuzes. Het is belangrijk dat bij eventuele aanpassingen beide invalshoeken worden meegenomen.

5. Bijzondere situaties

- Het beroepsgerichte programma vmbo
Omdat het CE in het schooljaar 2019-2020 vervalt, is er ook geen CSPE beschikbaar. Scholen die afname van het CSPE gepland hadden met de huidige leerlingen uit het voorexamenjaar 3vmbo, kunnen dus geen CSPE afnemen. Het eindcijfer van het profielvak wordt gebaseerd op het eindcijfer van het schoolexamen voor het profielvak. Een zeer beperkt aantal scholen neemt voor het profielvak alleen het CSPE af en geen schoolexamen. Als dat het geval is, stuurt de directeur (of namens de directeur de examensecretaris) een e-mail naar examenloket@duo.nl. Het Examenloket stuurt de e-mail door naar de inspectie. De inspectie neemt dan zo spoedig mogelijk contact op met de directeur of examensecretaris, waarna in overleg een oplossing opgesteld.
- Vakken die afgerond worden in het voorexamenjaar
Het komt voor dat een school een vak met alleen een schoolexamen inclusief afronding in het voorexamenjaar heeft gepland. Ook voor deze vakken kan de school besluiten om schoolexametoetsen te verplaatsen naar later dit schooljaar of eventueel naar het volgende schooljaar. De school beoordeelt zelf of dat laatste realistisch en haalbaar is. Verder gelden dezelfde aanpassingsmogelijkheden, uitgangspunten, procedure en aandachtspunten, waaronder het gegeven dat ten minste de voorgeschreven verplichte eindtermen in het volledige schoolexamen zijn getoetst.

6. Kader aanpassingen examenreglement

Het kan van belang zijn om in het verlengde van de aanpassing(en) in het PTA, een aanpassing te doen in de herkansingsregeling van de school. Daarbij gelden de volgende principes:

- 1 Het is aan de school, i.c. het bestuur om met instemming van de mr tot aanpassing van het examenreglement te komen;

- 2 Aanpassing van de herkansingsregeling kan, indien noodzakelijk, betrekking hebben op het gehele schooljaar;
- 3 Bestuur spreekt met de (g)mr af op welke wijze invulling wordt gegeven aan het instemmingsrecht van de (g)mr;
- 4 Bestuur meldt (onderbouwd) zo spoedig mogelijk de aanpassingen in het examenreglement in dat vak aan de inspectie en plaatst het aangepaste examenreglement in het internetschooldossier (ISD). De melding aan de inspectie kan gedaan worden door een mail te sturen naar examenloket@duo.nl;
- 5 Directeur en examensecretaris zorgen ervoor dat leerlingen en ouders worden geïnformeerd.

7. Handige links

- [Checklist PTA](#)
- [Handreiking aanpassing PTA afronden schoolexamen](#)
- [VO-raad Examens 2020](#)
- [VO-raad Veelgestelde vragen](#)
- [Toetsenopafstand.nl](#)